

Димитров Віталій Іванович

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Науковий керівник: Бичкова Наталія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Чисельні експерти вважають, що прямі іноземні інвестиції (ПІІ) можуть надати велику вигоду країнам, що розвиваються, і сприяти прискоренню процесу економічного розвитку. Дані національних рахунків також показують, що ПІІ є найбільшим компонентом припливу капіталу в переважну більшість країн з ринками, що розвиваються. Отже, дуже важливо визначити рушії та детермінанти внутрішніх потоків ПІІ на такі ринки [1].

ПІІ швидко зросли в кінці 1980-х і 1990-х рр. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій збільшився з приблизно 55 млрд. Дол. США у 1985 р. До 1,511 млрд. Дол. США, а потім повернувся до 573 млрд. Дол. США у 2003 році. У країнах з високим рівнем доходів частка валового внутрішнього продукту зросла з 0,5 до 1,0% у 1980-х роках до більш ніж 5% у 2000 році, а потім знизилася до 1,4% у 2003 році. Хоча приплив ПІІ був менш різким у країнах з низьким та середнім рівнем доходів, відсоток ПІІ у ВВП залишився на рівні понад 2% після 2000 року, що свідчить про дещо більшу значущість потоків ПІІ в країнах, що розвиваються останній період [2].

Під час коливань потоків капіталу в 1990-х роках прямі іноземні інвестиції (ПІІ) були головним джерелом потоків для країн, що розвиваються. На відміну від інших потоків капіталу, ПІІ є менш волатильними і не демонструють проциклічної поведінки. Тому вона стала "улюбленим припливом капіталу" для країн, що розвиваються. Згідно даних табл.1, країни що розвиваються, продовжують постійно збільшувати свою частку світових припливів ПІІ. Однак деякі регіони продовжують бути більш успішними, ніж інші, з точки зору залучення внутрішніх ПІІ. Азія продовжує залишатися домінуючим одержувачем ПІІ серед регіонів країн, що розвиваються. Частка Африки у світових надходженнях ПІІ продовжує залишатися на низькому рівні (приблизно 3% до 2017 року).

Таблиця 1

Надходження ПІІ по регіонам, 2000-2017 (млн. дол.)

Регіон	2000-2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Світ	1,1	1,5	1,5	1,4	1,9	1,8	1,5
Країни, що розвиваються	0,433	0,854	0,693	0,596	1,1	1,2	0,712
Африка	0,33	0,51	0,50	0,52	0,56	0,53	0,41
Азія	0,255	0,405	0,415	0,459	0,516	0,475	0,475
Центральна та Східна Європа (ЦСЄ)	0,454	0,542	0,349	0,274	0,595	0,564	0,333

Джерело: [3]

ПІІ різко зросли з 1980-х років. Крім того, багато країн запропонували спеціальні податкові пільги та субсидії для залучення іноземного капіталу. Вплив економічного обґрунтування позитивного ставлення до іноземного капіталу полягає в тому, що прямі іноземні інвестиції та приплив портфельних інвестицій сприяють трансферу технологій, які прискорюють загальне економічне зростання країн-реципієнтів. Хоча мікроекономічні дослідження загалом, хоч і не однорідно, але допускають докази впливу іноземного капіталу на зростання, багато макроекономічних досліджень виявляють позитивний зв'язок між ПІІ та зростанням [4]. Таким чином, слід зазначити, що до початку світової кризи у 2008 році, за обсягами по залученню прямих іноземних інвестицій лідирували розвинуті країни. У кризові часи, країнам що розвивались, здалося з ними зрівнятися, завдяки збереженню позитивних темпів економічного росту. Серед країн що розвиваються лідером залучення ПІІ був та залишається Китай. Причина цього явища – це процес економічного розвитку, завдяки якому набуває можливість розширення внутрішнього ринку відповідної країни та створення нових виробництв та модернізація нових.

Список використаних джерел

1. Adewale A. Macro-economic Level Corporate Governance and FDI in Emerging Markets: Is There a Close Relationship? – 2007. – P.4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1120816

2. Ozturk I. Foreign direct investment - growth nexus: a review of the recent literature / Ozturk I. // International Journal of Applied Econometrics and Quantitative Studies –Vol. 4-2 – 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1127314
3. UNCTAD. World Investment Report: Annex Tables. FDI inflows, by region and economy, 1990-2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unctad.org/en/Pages/DIAE/World%20Investment%20Report/Annex-Tables.aspx>
4. Carkovic M., Levine R. Does Foreign Direct Investment Accelerate Economic Growth? / Carkovic M., Levine R. // U of Minnesota Department of Finance Working Paper – 2002. – P. 13. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=314924

Бібикова Маргарита Олександрівна

Приватний вищий навчальний заклад «Університет сучасних знань»

КОНСТИТУЦІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК САМОСТІЙНИЙ ВИД ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Актуальність теми посилюється виключною важливістю виконання завдання по створенню ефективного правового механізму захисту Конституції, особливе місце в якому займає конституційна відповідальність.

Конституційно-правова відповідальність має досить складний політико-правовий характер, оскільки вона пов'язана з такими соціальними явищами, як народ, нація, держава, влада, політика. Це особливий вид юридичної відповідальності, зміст і особливості якої зумовлені першочерговою роллю конституційного права в системі національного права України.

В оціночному контексті положень Конституції України 1996 р., на жаль, недостатня увага приділяється питанням конституційної відповідальності. Достатньо звернути увагу на те, що серйозному науковому аналізу згаданої проблеми увагу приділяли лише окремі дослідники, такі як: Ю.Г. Барабаш, П.Е. Вітрук, М.А. Боброва, В.О. Лучин, А.А. Червяцова, Л.Р. Наливайко та ін.

Проблема конституційної відповідальності є однією з найскладніших в сучасній науці конституційного права. Це пов'язано з тим, що вітчизняна юридична наука робить лише перші кроки у вивченні проблеми конституційної відповідальності.

Більшість положень сучасних досліджень пов'язують конституційну відповідальність з правовою охороною Конституції.

В юридичній літературі 70-90-х років минулого століття конституційну відповідальність розглядали як відповідальність влади за стан законності у правотворчій і правозастосовчій діяльності державного апарату і його представників, як охоронне правове відношення, яке має відображення у застосуванні певних, встановлених державою санкцій.

Конституційна відповідальність є гарантією самостійності функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також демократичної організації влади, прогресивного розвитку суспільства в цілому, важливим фактором утвердження і забезпечення законності публічної влади.

Тривалий час в науці конституційного (державного) права України переважала думка, що більшість конституційно-правових норм не містять санкцій і у разі їх порушення настає юридична відповідальність, передбачена нормами інших галузей права [1, ст.74].

Сьогодні ряд вчених-конституціоналістів зауважують, що такий підхід був помилковий хоч би тому, що кожна галузь права повинна забезпечувати реалізацію своїх норм власними засобами і в тому числі, якщо це необхідно, санкціями.

Україна як демократична правова держава знаходиться на шляху формування нового правопорядку, від оптимальної організації якого в значній мірі залежить його існування. Суспільству необхідний більш високий рівень управління соціальними процесами, відповідальність перед людиною за свою діяльність.

Останнім часом в літературі стали визнавати наявність особливого виду відповідальності, конституційної, хоч до цих пір багато її положень залишаються дискусійними. Ніхто вже відкрито не виражає сумніви щодо її існування. Вона отримала практичне значення, зокрема в період необхідності забезпечення з'ясування волевиявлення українського народу на виборах Президента України 31 жовтня та 21 листопада 2004 року.

Розкриваючи зміст поняття конституційної відповідальності, доцільно виходити з більш загального поняття юридичної відповідальності. Відповідно конституційну відповідальність можна розглядати як санкції, які настають для суб'єкта конституційного порушення [2, ст.108].

Питання щодо кола суб'єктів конституційної відповідальності. Досить поширеною є думка звести це коло лише до органів державної влади та їх посадових і службових осіб.

Коло суб'єктів конституційної відповідальності набагато ширше, це впливає із положень Конституції України.

Підставою конституційної відповідальності є вчинення конституційного правопорушення. Слід підкреслити, що конституційна відповідальність може наставати лише у випадках прямого порушення